

ning, naar den holdes i det rette Spor og kun drejer sig om nødvendige Brugsgenstande; at købe Luksusgenstande paa Afbetaling kan kun betragtes som en Letsindighed, der altid er forkastelig.

Der vil være opnaaet meget, hvis man kan faa nogenlunde ensartede Lovregler for alle de tre nordiske Riger i dette obligationsretlige Forhold. Fuldt ud vil det ikke kunne ske, da de processuelle Regler i Landene ikke er parallelt løbende; men jeg haaber, at man i det Udvalg, som antagelig vil blive nedsat til Behandling af denne Sag, vil kunne naa et for alle Parter og hele Samfundet tilfredsstillende Resultat. Det foreliggende Lovforslag afviger paa et meget væsentligt Punkt fra det tidligere, idet dette gik ud fra, at Forholdet ved Ophør skulde ses fra det Synspunkt, at Handelen gik tilbage, medens Princippet her er, at Sagen skal ordnes, som om Handelen var opfyldt i Henhold til Kontrakten. Dette anser jeg for en absolut Forbedring.

Jeg skal paa mit Partis Vegne tilsige dette Lovforslag ikke alene vor velvillige, men ogsaa virksomme Bistand, idet ogsaa jeg haaber, at man her vil kunne træffe en Ordning, der vil være til Gavn for alle Parter og for hele Samfundet.

Justitsministeren (Zahle): Efter de udførlige Udtalelser, som jeg havde den Ære at fremsætte her i Tinget, da jeg forelagde nærværende Lovforslag, kan jeg i Dag fatte mig i stor Korthed, saa meget mere som jeg kan glæde mig over, at saavel det ærede Medlem for Svendborg Amts 2den Valgkreds (Emil Petersen) som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Jessen) og det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen) alle har givet Lovforslaget, idet de ledsagede det med saglige og indsigtsfulde Bemærkninger, deres fulde Tilslutning. Jeg maa ogsaa anerkende den saglige og velvillige Maade, hvorpaa det ærede Medlem fra Ærø (Sporon-Fiedler) omtalte Lovforslaget, men han havde dog Kritik at fremføre paa væsentlige Punkter, og det er rimeligt, at jeg søger at imødegaa ham, hvor han har fremført en saadan.

Det ærede Medlem opholdt sig først kritisk ved Bestemmelsen i § 4, 2det Stykke, hvor det hedder: „Hvis Afbetalingsprisen har været urimelig høj i Forhold til Tingens Værdi ved Aftalens Afslutning, beregnes der i Stedet for de ovenfor angivne Beløb alene Sælgeren en rimelig Afbetalingspris med Fradrag af alle-

rede erlagte Afdrag“. Det ærede Medlem sagde, at denne Bestemmelse, hvis den blev ophøjet til Lov, vilde give Plads for Vilkaarlighed, og udtalte smukke og rigtige Ord om, at den, der vil respekteres, maa først respektere sig selv, og er man respektabel, staar man ved sit Ord og ved sin Underskrift — det er fuldkommen rigtigt —, og han tilføjede, at den, der køber paa Afbetaling, ikke er enfoldigere end andre. Deri kan der ogsaa være noget; den Omstændighed, at man køber paa Afbetaling, er i hvert Fald ikke noget Bevis for, at man er enfoldigere end andre, men det vil i Regelen være et Bevis for, at man er økonomisk svagere end andre, og at der er noget i ens Stilling, som opfordrer en til at underkaste sig endogsaa ret urimelige Vilkaar for at faa den Ting, man i Øjeblikket trænger til, enten fordi man skal bruge den i sin Forretning, eller fordi man vil stifte et Hjem. Naar den svagere Part i et Kontraktforhold under saadanne Forhold er blevet udbyttet af en daarlig Person, som har beregnet sig en urimelig høj Fordel, er der intet vilkaarligt i, at man, naar Forholdet skal afvikles ved Rettens Mellekomst, stryger den urimelige Fordel og afregner det hele saaledes, at Retshandelen yder Sælgeren en rimelig, naturlig og berettiget Fordel, men heller ikke mere. Det er en rimelig og naturlig Beskyttelse af den svagere Køber overfor den stærkere Sælger, og det er en Beskyttelse, som først træder i Kraft, naar Sælgeren har opført sig paa en utilbørlig Maade og er blevet Udbytter overfor den økonomisk svage. Der er jo ikke Tale om saadanne Tilfælde, hvor man sælger en udmærket god Ting for en høj Pris, men Bestemmelsen kommer til Anvendelse, hvor en Sælger benytter sig af Omstændighederne til at sælge en meget daarlig Ting til en Pris, som er lige saa høj eller maaske endogsaa højere end den, for hvilken man kan købe en udmærket god Ting af samme Art, hvis man staar med Pengene og kan betale kontant.

Jeg tror derfor, at denne Regel er vel begrundet, og at den aandelige Værdi, som kunde være udsat for at ødelægges derved, kun er den aandelige Værdi, som bestaar i, at man skal have Ret til at udbytte den, man handler med, paa en ublu Maade i Kraft af det hellige Princip om Kontraktfriheden. Jeg tror, man er kommet bort fra at erkende den Slags Principper som den frie Konkurrence og Kontraktfriheden o. s. v. som hellige og ukrænkelige. Der